

УДК 338.534:656.7.01

О. А. Заруцька,
к. е. н., асистент кафедри Економіки підприємства та інвестицій,
Національний університет "Львівська політехніка"
О. Я. Колешчук,
к. е. н., ст. викл. кафедри Економіки підприємства та інвестицій,
Національний університет "Львівська політехніка"

ЗВ'ЯЗОК МЕТОДІВ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ІННОВАЦІЙНУ МАШИНОБУДІВНУ ПРОДУКЦІЮ ТА СПОСОБІВ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

О. Zarytska,
Candidate of Economics, assistant of the department of Enterprise Economy and Investments,
National University "Lviv Polytechnic"
О. Koleshchuk,
Candidate of Economics, senior lecturer of the department of Enterprise Economy and Investments,
National University "Lviv Polytechnic"

INTERRELATION BETWEEN THE METHODS OF INNOVATIVE MACHINE BUILDING PRODUCTS
PRICE FORMATION AND WAYS OF EVALUATING INNOVATIVE PROJECTS EFFICIENCY

Розглянуто питання оцінювання ефективності інноваційної продукції у зв'язку з методами ціноутворення на неї, запропоновано механізм економічного оцінювання інноваційної енергозберігаючої продукції (ІЕП) підприємств машинобудування та згруповано чинники, які впливають на результати такого оцінювання.

There was studied the issue of evaluating innovative products efficiency in connection with methods of their price formation. There has been suggested a mechanism of economic evaluation of innovative energy saving products (IESP) of machine-building enterprises and there have also been grouped the factors which influence the results of such evaluation.

Ключові слова: енергозберігаюча продукція, ціноутворення, економічний ефект, інвестиційний проект, амортизаційні відрахування.

Key words: energy saving products, price formation, economic effect, investment project, amortization expense.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Зважаючи на синхронність інновацій та інвестицій, можна зробити висновок, що для оцінки ефективності інноваційних проектів є достатнім використання показників ефективності інвестицій. Але необхідно зауважити, що на відміну від інвестиційного проекту, для інноваційного проекту є важливим не тільки фінансові результати, але і його новизна, що задовольняє попит споживачів та виробників.

Слід відзначити, що розгляд питання оцінювання інноваційної продукції машинобудівних підприємств потрібно здійснювати у двох взаємопов'язаних аспектах, а саме:

1) з точки зору встановлення обґрунтованого рівня цін на таку продукцію;

2) з точки зору оцінювання економічної ефективності проектів виробництва та придбання цієї продукції.

Взаємозв'язок цих двох аспектів оцінювання інноваційної продукції машинобудівних підприємств зумовлений тим, що ціна такої продукції повинна, з одного боку, встановлюватися виходячи із необхідності забезпечення належного рівня прибутковості функціонування її виробників — машинобудівних підприємств, а, з іншого боку, безпосередньо залежати від сподіваного

розміру економічного ефекту, який отримують споживачі цієї продукції від використання її у власній господарській діяльності. Тому постає актуальна проблема оцінювання ефективності інноваційних проектів у взаємозв'язку з методами ціноутворення на інноваційну машинобудівну продукцію.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемі встановлення цін на інноваційну машинобудівну продукцію в останні роки присвячено значну кількість літератури, зокрема роботи [1, 2, 3, 4, 5, 6 та ін.]. При цьому різні автори подають різні рекомендації щодо вдосконалення процесу такого ціноутворення.

Так, М.О. Бокулева у праці [1] запропонувала методу визначення компромісного рівня ціни на продукцію машинобудівних підприємств, яка дає виробнику змогу збільшити прибутковість виготовлення цієї продукції, базуючись на параметрах попиту та пропозиції на неї, зокрема враховуючи коефіцієнти її еластичності. Однак, дана методика, оперуючи лише мікроекономічними характеристиками відповідних товарних ринків, не враховує при цьому експлуатаційні показники машинобудівної продукції, що не дає можливість у повній мірі оцінити

зиск, який отримує потенційний споживач від її придбання. Подібний підхід застосований також і у роботі [5], автор якої подає методику стратегічного ціноутворення на машинобудівну продукцію, що базується переважно на встановленні ціни виробника, тоді як сподіваний ефект споживача від цієї продукції практично не враховується.

У роботі [3] автором запропоновано методику встановлення конкурентної ціни інноваційного продукту, яка передбачає побудову кореляційно-регресійного рівняння, що пов'язує рівень такої ціни із техніко-економічними параметрами експлуатації відповідної продукції. Однак, такий підхід не завжди може бути застосовуваний у зв'язку із великою номенклатурою та відносно невеликим обсягом виготовлення більшості видів машинобудівної продукції.

Детальний опис механізму встановлення цін на інноваційну машинобудівну продукцію наведено у монографії [4, с. 86—140]. У роботі запропоновано деталізований алгоритм визначення економічного ефекту у споживача нової машини, який він отримує внаслідок заміни старої машини на нову. Цей підхід дозволяє встановити нижню та верхню межі цін на обладнання, однак не ставить за мету встановлення рівноважної ціни на машинобудівну продукцію, за якої найкращим чином враховувались би інтереси, як її виробника, так і потенційних споживачів даної продукції.

Спробу розробити методику встановлення рівноважної ціни на інноваційну машинобудівну продукцію здійснено авторами робіт [2 та 6]. При цьому у роботі [6, с. 12] з цієї метою вводиться коефіцієнт розподілу економічного ефекту між виробником та споживачем нової машини, який, на думку самого автора роботи, не може бути чітко регламентованим і його величина повинна встановлюватися в результаті переговорів між виробником нової машини із замовником. На відміну від цього підходу у роботі [2] її автори обґрунтовують кінцевий вигляд аналітичного виразу для визначення ціни одиниці нової техніки, яку пропонують визначати за такою формулою:

$$U_{\text{пр}} = (U_{\text{ст}} + \frac{1}{2} \cdot (U_{\text{ст}} - U_{\text{пр}})) \cdot \frac{T}{T_3} - c_{\text{ст}} \cdot \frac{O_{\text{ст}}}{E_{\text{ст}}} \quad (1),$$

де $U_{\text{пр}}$ — початкова ціна одиниці нової техніки; $U_{\text{ст}}$, $U_{\text{ст}}$ — рівноважна ціна на продукцію підприємств — споживачів машинобудівної продукції відповідно за старою та за новою технікою; $c_{\text{ст}}$ — собівартість одиниці продукції у споживачів машинобудівної продукції за новою технікою; $O_{\text{ст}}$ — натуральний річний обсяг виробництва продукції у споживачів машинобудівної продукції за новою технікою; T — час від моменту появи нової техніки до моменту встановлення рівноваги на ринках; T_3 — тривалість експлуатації нової техніки; $U_{\text{ст}}$ — питомі приведені витрати на виготовлення продукції підприємств — споживачів машинобудівної продукції, які відповідають ціні нової техніки.

Проте, не дивлячись на те, що підхід до встановлення рівноважної ціни на машинобудівну продукцію, викладений у [2], в основі своїй є достатньо обґрунтованим, його недоліком є те (і це визнають і автори даної публікації), що він не враховує фактор часу.

Таким чином, необхідним є поєднання в одному методичному підході двох наукових напрямів: методів

ціноутворення на інноваційну машинобудівну продукцію та способів оцінювання ефективності інновацій загалом та інноваційних проектів зокрема.

МЕТА РОБОТИ

У межах цієї статті буде розглянуто зв'язок методів ціноутворення на інноваційну машинобудівну продукцію та способів оцінювання ефективності інноваційних проектів.

Для досягнення поставленої мети у роботі було вирішено, зокрема, такі завдання: розглянуто механізм економічного оцінювання інноваційної енергозберігаючої продукції (ІЕП) підприємств машинобудування; згруповано чинники, які впливають на результати економічного оцінювання ІЕП машинобудівних підприємств.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У роботі [7] Петровича Й.М. та Мороз Л.І. для оцінки ефективності інновацій рекомендовано використання наступних показників:

- 1) народногосподарської (інтегральної) ефективності, які враховують кінцеві результати інновацій загалом по народному господарству, тобто інтегральний ефект у розробників, виробників, споживачів і бюджету;
- 2) виробничої (або оперативної), фінансової і інвестиційної ефективності, які враховують кінцеві результати реалізації інновацій у кожного з учасників інноваційного процесу;
- 3) бюджетної ефективності, які враховують фінансові наслідки інновацій для регіонального і місцевих бюджетів.

Г.В. Савицька [8] систему показників оцінювання ефективності інновацій поділяє на три групи:

- 1) показники, що характеризують виробничий ефект від застосування інновацій: приріст обсягу виробництва, приріст доданої вартості, економія матеріальних ресурсів, економія витрат від зниження собівартості продукції, скорочення робочого часу на виробництво продукції, зростання середньогодинного виробітку працівника, зниження матеріаломісткості продукції, зниження витратомісткості продукції;

- 2) показники, що характеризують фінансову ефективність нововведень: приріст маржі покриття, приріст чистого доходу, приріст прибутку до виплати процентів і податків, приріст чистого прибутку після виплати процентів і податків, приріст маржинальної рентабельності, приріст рентабельності витрат, приріст рентабельності обігу, приріст чистої норми прибутковості продукції, приріст рентабельності сукупного капіталу, приріст рентабельності власного капіталу;

- 3) показники інвестиційної ефективності інновацій: чистий приведений дохід (NPV), внутрішня ставка доходності (IRR), індекс прибутковості (PI), період окупності (PP).

На теперішній час економічна теорія та практика не визначили абсолютного еталону оцінки економічної ефективності. Тому при економічному оцінюванні використовуються відносні, порівнювальні критерії.

Вибір ефективного варіанту інвестицій проводиться в порівнянні з альтернативними можливостями використання одних і тих самих ресурсів, а саме — альтернативних затрат.

Альтернативні затрати (неявні, упущена вигода, недоотриманий прибуток) — це сама по собі досить складна для розуміння категорія, що приймає в динамічних системах абстрактний вигляд та оцінюється за допомогою ставки дисконту E [9].

Операція дисконтування використовується для приведення до зіставного вигляду отримуваних за різні проміжки часу фінансових результатів NCF (Net Cash Flow). Визначення ставки дисконту є дискусійним питанням.

Є. Станіславчик пише [9]: "...дискусії стосовно ставки дисконтування такі ж беззмістовні, як, наприклад, вибір термометра (Цельсія, Фаренгейта, Реом'юра). В оцінці ефективності практично не має значення, яку ставку дисконту використовувати першопочатково, це всього лише "термометр", тобто інструмент для зіставлення альтернативних варіантів інвестицій і правильного їх використання — той, що зручніший в кожному конкретному випадку".

При використанні будь-якої ставки дисконтування необхідно враховувати вплив інфляції та ризик в різних сферах застосування капіталу.

З врахуванням цього коефіцієнт дисконтування (реальну процентну ставку) необхідно розраховувати за таким виразом [10]:

$$E = 1 + u + r \quad (2),$$

де 1 — річна ставка, що дозволяє оцінювати вартість капіталу у десятковому виді; u — річний темп інфляції, у відносних одиницях; r — коефіцієнт, що враховує ризик в різних сферах прикладання капіталу, у відносних одиницях;

Досліджуючи врахування фактора часу шляхом дисконтування грошових потоків проекту Козик В. В. та Федоровський В. А. зазначають [11], що при визначенні ставки дисконту необхідно враховувати податкову систему країни, де реалізується проект стосовно податку з прибутку та податків, що стягуються при вивезенні іноземним інвестором прибутку за кордон.

При розрахунку ставки дисконту як середньозваженої вартості капіталу витрати на обслуговування капіталу, що включаються у собівартість, повинні враховувати "податковий захист". Тоді вартість джерела капіталу, що включається в ставку дисконту:

$$v_r = v(1 - \tau) \quad (3),$$

де v_r — вартість джерела капіталу, що включається у ставку дисконту; v — вартість джерела капіталу; τ — ставка податку з прибутку.

Якщо фінансування проектів здійснюється з джерел, що мають різний термін дії, необхідно враховувати зміну структури капіталу протягом горизонту їх оцінки. При цьому вартість капіталу таких проектів (ставку дисконту) рекомендується розраховувати за наступною формулою:

$$\sum_{t=0}^T \frac{v_t^p + v_t^o(1 - \tau)}{(1 - E)^t} = 0 \quad (4),$$

де E — шукана вартість капіталу, що визначається методом спроб та помилок; v_t^p — сума витрат на обслуговування капіталу, що здійснюється за рахунок прибутку, за t -тий період оцінки проекту. До таких витрат належать дивіденди акціонерам підприємства; v_t^o — витрати на обслуговування капіталу, що відносяться на операційні витрати (собівартість за t -тий період оцінки про-

екту). Це проценти за кредити та на облігації, витрати на страхування кредиту, тощо. T — тривалість горизонту оцінки проекту.

Вельми дискусійним залишається питання щодо використання амортизації як віддачі інвестицій, а також чи є правильним вважати доходом суму прибутку та амортизації.

За даними економічної літератури ряд вчених-економістів вважає, що визначаючи ефективність інноваційних проектів, до грошового потоку необхідно включати прибуток та амортизацію, оскільки на цю суму знижується фактичний грошовий потік, що обумовлено, у відповідності до вимог бухгалтерського обліку, віднесенням до витрат виробництва амортизаційних відрахувань.

Істотним аргументом включення до доходу прибутку та амортизаційних відрахувань є посилення на відповідні методику та практику країн з ринковою економікою.

Інша група вчених вважає, що в результаті таких розрахунків відбувається завищення ефективності інвестиційних (інноваційних) проектів у порівнянні з їх дійсною ефективністю. З метою підвищення достовірності оцінки економічної ефективності рекомендується виключити зі складу грошових потоків надходження коштів у вигляді амортизації [12].

Ю.В. Сотнікова [13] вважає, що в методиці оцінювання проектів за критерієм NPV ідея рівності інноваційного та альтернативного проектів за величиною доходів закладена, але не реалізована, оскільки рівність доходів за порівнювальними варіантами буде дотримано в тому випадку, якщо показником доходу інноваційного проекту буде лише прибуток. Корисний ефект інноваційного проекту в порівнянні з альтернативним буде меншим на величину амортизаційних відрахувань.

Необхідно відмітити, що питання визначення дійсної ефективності таких проектів значно ускладнюється у випадку перебування підприємства у кризовому стані. При цьому віднесення амортизації основних фондів, потужність яких лише частково використовується у виробництві інноваційної продукції на її собівартість, обумовлює збитковість виробництва. Прибуток від операційної діяльності у грошових потоках буде мати від'ємне значення, тоді як при значних амортизаційних відрахуваннях грошовий потік, і, як наслідок, NPV будуть додатними. В реальній ситуації суми збитку зростатимуть, тоді як економічна ефективність проекту, визначена за чинною методикою, буде прийнятною.

Часткове усунення цієї дилеми можливе шляхом використання сповільненого методу нарахування амортизації [14] в умовах, коли підприємство розпочинає своє функціонування в період кризи або спаду виробництва. На наш погляд, в умовах виходу підприємства з кризового стану, доцільним було б нарахування амортизаційних відрахувань проводити враховуючи коефіцієнт використання виробничих потужностей.

Таким чином, розглядаючи продукцію машинобудівних підприємств виробничого призначення, зокрема інноваційну енергозберігаючу продукцію (ІЕП), слід звернути увагу на те, що її ціна безпосередньо визначається тим ефектом, який отримує споживач цієї продукції від її виробничого застосування. Тому, процес

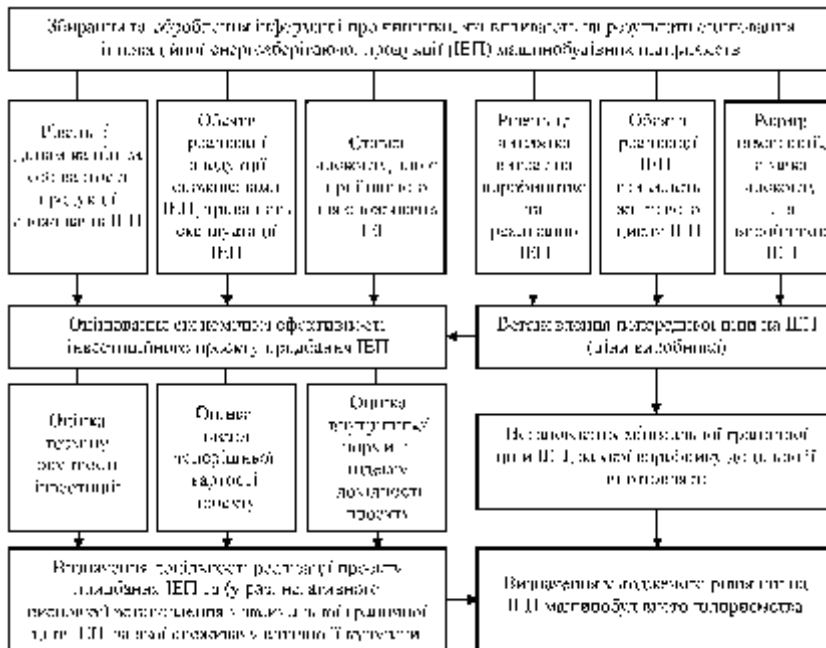

Рис. 1. Загальний механізм економічного оцінювання інноваційної енергозберігаючої продукції (ІЕП) підприємств машинобудування

ціноутворення на ІЕП машинобудування та процедури оцінювання економічної ефективності інвестиційних проектів її виробництва та придбання повинні розгля-

встановлення ціни на неї. Як показало проведене дослідження, дані підходи мають певні недоліки. По-перше, вони не позбавлені певних методичних прийомів, які ви-

датися у тісному взаємозв'язку, як це зображено на рисунку 1.

Наявність значної кількості чинників, що впливають на результати економічного оцінювання ІЕП машинобудівних підприємств вимагає проведення їх класифікації. Запропоновану нами таку класифікацію подано у таблиці 1.

Застосування наведеної у таблиці 1 класифікаційної схеми у практиці оцінювання ІЕП підприємств машинобудування дозволить зробити процедуру такого оцінювання більш точною за рахунок як повнішого урахування чинників впливу, так і кращого розуміння місця кожного з них у загальній моделі економічного оцінювання інноваційної продукції машинобудування.

ВИСНОВКИ

У статті було проведено аналізування існуючих у сучасній літературі підходів до оцінювання економічної ефективності проектів виробництва та придбання машинобудівної продукції та встановлення ціни на неї. Як показало проведене дослідження, дані підходи мають певні недоліки. По-перше, вони не позбавлені певних методичних прийомів, які видаються дискусійними (зокрема, це стосується урахування способу врахування амортизаційних відрахувань в складі грошового потоку). По-друге, чинні методики оцінювання економічної ефективності проектів виробництва та придбання інноваційної продукції не адаптовано до часткового, але важливого випадку інноваційної енергозберігаючої продукції машинобудування. По-третє, дані методики не прив'язано до завдання встановлення узгодженої між виробником та споживачем ціни на таку продукцію.

У роботі запропоновано механізм економічного оцінювання інноваційної енергозберігаючої продукції (ІЕП) підприємств машинобудування та згруповано чинники, що впливають на результати такого оцінювання. Реалізація розроблених методичних засад механізму економічного оцінювання ІЕП у практиці діяльності машинобудівних підприємств дозволить покращити фінансові результати їх діяльності за рахунок розробки оптимальної виробничої програми, що забезпечить заплановані економічні показники інноваційних проектів.

Таблиця 1. Групування чинників, які впливають на результати економічного оцінювання інноваційної енергозберігаючої продукції (ІЕП) машинобудівних підприємств

Класифікаційні ознаки	Групи чинників	Приклади чинників
1. За суб'єктом оцінювання	1.1. Чинники, що характеризують виробника ІЕП	Собівартість та капіталомісткість ІЕП
	1.2. Чинники, що характеризують споживача ІЕП	Ціна виробника ІЕП, експлуатаційні витрати споживача ІЕП
	1.3. Чинники, що характеризують покупця продукції споживачів ІЕП	Ціна на продукцію та експлуатаційні витрати покупця продукції споживачів ІЕП
2. За видом ІЕП	2.1. Чинники, що характеризують умови експлуатації робочих машин та обладнання (ІЕП виробничого призначення)	Питомі енерговитрати на виробництво одиниці продукції у споживача ІЕП
	2.2. Чинники, що характеризують умови експлуатації силових машин та обладнання (ІЕП енергогенеруючого призначення)	Собівартість виробництва одиниці енергоресурсів з використанням даного виду ІЕП
3. За відношенням до результатів оцінювання	3.1. Зовнішні чинники	Ціни на виробничі ресурси та кінцеву продукцію, ставка дисконту
	3.2. Внутрішні чинники	Норми витрат виробничих ресурсів
4. За ступенем прогнозованості	4.1. Чинники з високим рівнем прогнозованості	Обсяги інвестиційних та виробничих ресурсів, норми їх витрачання
	4.2. Чинники з середнім рівнем прогнозованості	Собівартість виробництва продукції, ставка дисконту
	4.2. Чинники з низьким рівнем прогнозованості	Ціна реалізації продукції споживачів ІЕП
5. За рівнем узагальненості показників, що характеризують чинники впливу	5.1. Чинники, що характеризуються первинними показниками інноваційного проекту	Норми витрат та ціни на ресурси, ціни на продукцію, ставка дисконту, розмір потрібних інвестицій
	5.2. Чинники, що характеризуються вторинними показниками інноваційного проекту	Величина прибутку та чистого грошового потоку за роками експлуатації проекту, тривалість його здійснення
	5.3. Чинники, що характеризуються узагальненими показниками економічної оцінки інноваційного проекту	Терміни окупності проекту, величина чистої теперішньої вартості проекту, рівень внутрішньої норми доходності та індексу доходності проекту

Література:

1. Бокулева М.О. Ціноутворення на продукцію машинобудівних підприємств з урахуванням вимог споживачів / М.О. Бокулева // Держава та регіони. — 2009. — № 2. — С. 13—19.
2. Гришко В.А., Ємельянов О.Ю., Крет І.З. Моделювання процесу формування цін на інноваційну продукцію машинобудівних підприємств / В.А. Гришко, О.Ю. Ємельянов, І.З. Крет // Логістика. Вісн. Нац. у-ту "Львівська політехніка". — 2008. — № 633. — С. 153—157.
3. Набок І.І. Ціноутворення на інноваційний продукт машинобудівного підприємства: автореф. дис. на здоб. наук. ст. к. е. н.: 08.00.04 / І.І. Набок. — З., 2008. — 22 с.
4. Орлов П.А. Збутова діяльність промислових підприємств: теорія та напрямки розвитку [монографія] / П.А. Орлов, Г.О. Холодний, М.А. Борисенко та ін. — Х.: Вид. ХНЕУ, 2008. — 232 с.
5. Подмишальська Ю.В. Стратегічне ціноутворення на машинобудівних підприємствах: автореф. дис. на здоб. наук. ст. к. е. н.: 08.00.04 / Ю.В. Подмишальська — З., 2009. — 22 с.
6. Савченко О.В. Формування цін на нову продукцію виробничо-технічного призначення (на прикладі підприємств машинобудування): автореф. дис. на здоб. наук. ст. к. е. н.: 08.00.04 / О.В. Савченко. — Хм., 2009. — 23 с.
7. Петрович Й.М. Оцінка інноваційної діяльності підприємств у ринкових умовах господарювання / Й.М. Петрович, Л.І. Мороз // Проблеми економіки та управління. Вісн. НУ "Львівська політехніка". — 2005. — № 533. — С.3—11.
8. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: [навч. посіб.] / Г.В. Савицька. — [3-тє вид., випр. і доп.]. — К.: Знання, 2007. — 648 с.
9. Станіславчик Е. Дисконтирование в оценке эффективности инвестиций / Е. Станіславчик // Проблемы теории и практики управления. — 2007. — № 3. — С. 45—52.
10. Кобелев В.Н. Особенности технико-экономического обоснования инновационных решений в электромашиностроении / В.Н. Кобелев // Вісник економічної науки України. — 2006. — № 1. — С. 64—68.
11. Козик В.В. Оцінка ефективності інвестиційних проектів / В.В. Козик, В.А. Федоровський // Фінанси України. — 2001. — № 4. — С. 59—70.
12. Хотомлянський А. Л. Совершенствование методики определения экономической эффективности капитальных вложений / А.Л. Хотомлянський, П.А. Знахуренко // Актуальні проблеми економіки. — 2007. — № 3 (69). — С. 155—161.
13. Сотнікова Ю.В. Економічна оцінка інноваційної діяльності підприємства: дис. на здоб. наук. ст. к. е. н.: 08.06.01 / Ю.В. Сотнікова. — Х., 2006. — С. 98—103, 144.
14. Скворцов І.Б. Регулювання впливу значень амортизаційних відрахувань на величину прибутковості машинобудівних підприємств / І.Б. Скворцов, Т.В. Загорська, Д.І. Скворцов // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. Вісн. Нац. у-ту "Львівська політехніка". — 2007. — № 606. — С. 216—220.

References:

1. Bokuleva, M.O. (2009), "Price Formation for the Products at Machine-Building Enterprises with Consideration of Consumers' Requirements", State and Regions, vol. 2. pp. 13—19.
 2. Hryshko, V.A., Yemelyanov, O.Y. and Kret, I.Z. (2008), "Modelling of the Process of Innovative Products at Machine-Building Enterprises Price Formation", Logistics. Bulletin of National University "Lviv Polytechnic", vol. 633, pp. 153—157.
 3. Nabok, I.I. (2008), "Price Formation for Innovative Products at Machine-building Enterprises", Ph.D. Thesis, Economics and Business Management, Classic Private University, Zaporozhye, Ukraine.
 4. Orlov, P.A. (2008), Zbutova diial'nist' promyslovykh pidpriemstv: teoriia ta napriamky rozvytku [Marketing at Industrial Enterprises: Theory and Trends of Development]. KHNEU, Ukraine
 5. Podmyshalska, Y.V. (2009), "Strategic Price Formation at Machine-building enterprises", Ph.D. Thesis, Economics and Business Management, Classic Private University, Zaporozhye, Ukraine.
 6. Savchenko, O.V. (2009), "Formation of Prices for New Products of Productive-Technical Application (on the example of machine-building enterprises)", Ph.D. Thesis, Economics and Business Management, Khmelnytsky National University, Khmelnytsky, Ukraine.
 7. Petrovych, Y.M. and Moroz, L.I. (2005), "Evaluating Innovative Activity of Enterprises in the Market Conditions of the Economy", Problems of Economics and Management. Bulletin of National University "Lviv Polytechnic", vol.553, pp. 3—11.
 8. Savytska, G.V. (2007), Ekonomichnyj analiz diial'nosti pidpriemstva [Economic Analysis of Enterprise Activity], 3rd ed., Znannia, Kyiv, Ukraine.
 9. Stanislavchik, E. (2007), "Discounting in Investment Efficiency Evaluation" Problems of Theory and Practice of Management, vol.3, pp. 45—52.
 10. Kobelev, V.N. (2006), "Peculiarities of Technical-Economic Grounds for Innovative Decisions in Mechanical Engineering" Bulletin of Economic Science of Ukraine, vol. 1, pp. 64—68.
 11. Kozyk, V.V. and Fedorovs'ky, V.A. (2001), "Evaluation of Investment Projects Efficiency", Finances of Ukraine, vol. 4, pp. 59—70.
 12. Khotomlianskiy, A.L. and Znakhurenko, A.L. (2007), "Improving the Methods of Defining Economic Efficiency of Capital Investments", Topical Issues of Economics, vol. 3, no.69, pp. 155—161.
 13. Sotnikova, Y.V. (2006), "Economic Evaluation of an Enterprise Innovative Activity", Abstract of Ph.D. dissertation, Enterprises Economics and Business Management, Kharkiv National Economic University, Kharkiv, Ukraine.
 14. Skvortsov, I.B. Zahorska, T.V. and Skvortsov, D.I. (2007), "Regulating the Influence of Depreciation Charges Values on Profitability Scale of Mechanical Engineering Enterprises" Management and Entrepreneurship in Ukraine: Stages of Formation and Problems of Development. Bulletin of National University "Lviv Polytechnic", vol. 606, pp. 216—220.
- Стаття надійшла до редакції 21.11.2013 р.*